

A Kúria a dr. Csiby Andrea Csilla ügyvéd által képviselt I.r., II.r., III.r., IV.r. felpereseknek a dr. Bezzegh Katalin jogtanácsos által képviselt alperes ellen - amely perbe az alperes pernyertessége érdekében a dr. Hevesi Áron jogtanácsos által képviselt beavatkozott - kártérítés megfizetése iránt a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnál 1.M.5804/2009. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Törvényszék 49.Mf.634.993/2014/4. számú részítéletével jogerősen elbírált perében az említett másodfokú határozat ellen a felperesek által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 49.Mf.634.993/2014/4. számú kiegészített részítéletének azon rendelkezését, amellyel a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 1.M.5804/2009/79. számú ítéletének az I.r. felperes részére megítélt nem vagyoni kártérítésben marasztaló döntését helybenhagyta, hatályában fenntartja. Azon rendelkezését, amellyel a II., III., és IV.r. felperesek nem vagyoni kártérítés iránti keresetét elutasította - a II., III., és IV.r. felperes illetékfizetési kötelezettségére vonatkozó rendelkezésre is kiterjedően - hatályon kívül helyezi, és e körben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A jogerős részítéletet egyebekben nem érinti.

Kötelezi a II.r. felperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 40.000 (negyvenezer) forint, a III.r. felperest 20.000 (húszezer) forint, a IV.r. felperest 20.000 (húszezer) forint fellebbezési eljárási részilletéket.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a III.r. és a IV.r. felperesnek személyenként 10.000 (tízezer) - 10.000 (tízezer) forint felülvizsgálati eljárási rész költséget.

A II.r. felperes vonatkozásában a felek a felülvizsgálati eljárási költséget maguk viselik.

Kötelezi a II.r. felperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket, míg az alperes 200.000 (kettőszázezer) forint együttes felülvizsgálati illeték viselésére köteles.

I n d o k o l á s

Az I.r. felperes 2006. december 1-jétől került beosztásra az alperes telephelyére forgalmi gépkocsivezetőként. 2006. december 29-én munkavégzés közben balesetet szenvedett, amikor a B., A.V. téri autóbusz-végállomáson az általa vezetett jármű irányíthatatlanná vált, azzal áthajtott a parkos területen, ezt követően pedig egy kerítésnek, majd lakóháznak ütközött.

A baleset következtében az I.r. felperes bal orrszárnynak és a baloldali állcsontnak a nyakra kiterjedő repesztett sebzését, a homlok horzsolásos sebzését, a bal könyök repesztett sebzését, valamint a III. és IV. ágyéki csigolya törését szenvedte el. 2006.

december 29-étől 2007. január 5-éig a Sz.J. Kórház Idegsebészeti Osztályán ápolták, azt követően rehabilitációs és mozgásjavításos kezelésben részesült, traumás fűzőt hordott 4 hónapig. Az O.R.SZ.SZ.I. 2009. február 16-án készült szakvéleménye alapján az I.r. felperes össz-szervezeti egészségkárosodása 42 %, amelyből az üzemi baleseti egészségkárosodás mértéke 20 %.

Az I.r. felperes felülvizsgálati kérelemmel is érintett keresetében nem vagyoni kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest 4.000.000 forint összegben. A II.r. felperes (házastársa), és a III.r., valamint a IV.r. felperes (gyermek) ugyancsak nem vagyoni kártérítés iránt terjesztettek elő keresetet. A II.r. felperes 2.000.000 forint, míg a III. és IV.r. felperes személyenként 1.000.000 - 1.000.000 forint megfizetését igényelte az alperestől.

A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 1.M.5804/2009/79. számú ítéletével - egyebek mellett - kötelezte az alperest, hogy nem vagyoni kártérítés címén fizessen meg az I.r. felperesnek 1.000.000 forintot és annak 2006. december 29. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatát. A II.r. felperesnek 500.000 forint, a III.r. felperesnek 250.000 forint, a IV.r. felperesnek 250.000 forint nem vagyoni kártérítést talált megállapíthatónak azzal, hogy az alperesnek 2006. december 29-étől a kifizetés napjáig a törvényes mértékű késedelmi kamatot is viselnie kell.

Az elsőfokú bíróság előjáróban kifejtette, hogy az alperes a felelősség alóli esetleges mentesülését megalapozó, a működési körén kívül eső okot vagy azt, hogy a kárt az I.r. felperes kizárólagos magatartása okozta volna, nem tudta bizonyítani. Mindezek alapján fennállónak ítélte a kártérítési felelősség jogalapját.

Az I.r. felperes részére megállapított nem vagyoni kártérítés körében az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a baleset előtt a családjával harmonikus, rendezett körülmények között élt, rendezvényekre jártak, sportoltak, sok időt töltöttek együtt. Ez az állapot a baleset következtében teljesen megszűnt, az új helyzethez alkalmazkodás az egész családnak nehézséget okozott.

Az I.r. felperes a gerincsérülése miatt nem képes ülni, állni, sportolni, a korábbi munkája végzésére alkalmatlanná vált, folyamatos fájdalommal küzd. Le kellett mondania a hobbijairól, így a testépítésről és a kerékpározásról, gerinckímélő életmódot kell folytatnia. Korábban ő vásárolt be, a házkörüli teendőket ellátta. Eredeti szakmája szobafestő-mázoló, így ezeket a munkákat is el tudta végezni. A jövőben minderre egészségi okokból nem alkalmas, bármilyen fizikai megterheléssel járó tevékenységhez segítségre szorul.

Az I.r. felperest pszichésen is rendkívül megviselték az események, magába forduló, megkeseredett, bezárkózó és céltalan, depressziós ember lett. Az otthoni teendőkbe nem tud bekapcsolódni, feleslegesnek érzi magát. Hangulati ingadozásai, rosszkedvűsége, depressziója és viselkedése miatt a baráti kapcsolatai is

megromlottak.

A bíróság által kirendelt igazságügyi pszichológus szakértő az I.r. felperes vizsgálatát követően arra a következtetésre jutott, hogy személyiségét részben az új élethelyzethez történő alkalmazkodása is alakította. A család összetartása ellenére a családfő nem tudta feldolgozni a történeteket, feszültségét a családtagokon vezette le. A bíróság a felperesek és a tanúk nyilatkozatai, a szakértői vélemények alapján megállapította, hogy az I.r. felperes nem vagyoni kártérítési követelésének jogalapja - az életminőségében bekövetkezett negatív irányú változás miatt - fennáll. Ennek összege a káresemény idején érvényesülő ár- és értékviszonyok alapján 1.000.000 forintban határozható meg.

A II.r. felperes részére járó nem vagyoni kártérítés összegét az elsőfokú bíróság 500.000 forintban határozta meg. Kifejtette, hogy az igazságügyi pszichológus szakértői vélemény megállapítása szerint a perbeli baleset alkalmas volt arra, hogy a család életében pszichés elnehezülést eredményezzen. A II.r. felperes a megváltozott körülményekhez jelentős erőfeszítéssel igyekezett alkalmazkodni.

A III.r. felperes személyes meghallgatása során elmondta, hogy a balesetet megelőzően harmonikus családi életet éltek, együtt sportoltak, kirándultak, családi programokat szerveztek. Abban az időben ő már külön élt a szüleitől, azonban a balesetet követően a megváltozott helyzetre tekintettel hazaköltözött. Apjával való viszonya megromlott, mert a családfő a munkanélkülisége miatti feszültségét a családtagokon vezette le. Az igazságügyi pszichológus szakértői vélemény megállapítása szerint a III.r. felperest - aki jelentős erőfeszítéssel igyekezett alkalmazkodni a megváltozott körülményekhez, a család kiegyensúlyozott egységének megbomlásához -, az apja üzemi balesete pszichésen megviselte, amely nem vagyoni kártérítés jogalapjául szolgálhatott.

A IV.r. felperes ugyancsak azt adta elő, hogy a balesetet megelőzően kiegyensúlyozott kapcsolatban állt az édesapjával, sok időt töltöttek együtt, valamint a tágabb családdal is tartották a kapcsolatot. A balesetet követően azonban már menekültek otthonról, mivel a légkör nagyon feszült lett. A kapcsolata az édesapjával végérvényesen megváltozott, a lelki sérülések következtében már nem olyan a viszonyuk, mint amilyen az a baleset előtt volt. Minderre figyelemmel az elsőfokú bíróság a III., illetve a IV.r. felperes részére 250.000 - 250.000 forint nem vagyoni kártérítést talált arányban állónak az elszenvedett sérelemhez képest.

A felperesek és a beavatkozó fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék 49.Mf.634.993/2014/4. számú kiegészített részítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezett részében részben megváltoztatta. Az alperes kártérítési felelősségének megállapítása és az I.r. felperes részére megítélt nem vagyoni kártérítésben marasztalása körében az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. A keresetvesztés lejárt összegére és az ezen a jogcímen megállapított járadékra, továbbá az elsőfokú perköltségre és

kereseti illetékre vonatkozó rendelkezést hatályon kívül helyezte, és ebben a körben az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására, és új határozat meghozatalára utasította. A II., III., és IV.r. felperes keresetét elutasította, az utazási költségtérítésre vonatkozó fellebbezést hivatalból elutasította. Az I.r. felperes részére megállapított munkavállalói költségkedvezményre tekintettel a rész-szakértői díjban, és a kereseti illetékekben marasztalást mellőzte. Kötelezte a II.r. felperest 25.000 forint, III.r. felperest 12.500 forint, és a IV.r. felperest 12.000 forint másodfokú részperköltség viselésére, míg az államnak külön felhívásra a II.r. felperesnek 80.000 forintot, a III.r. felperesnek 40.000 forintot, valamint a IV.r. felperesnek 40.000 forintot kell fellebbezési eljárási részilletékként fizetnie. Az I.r. felperes és az alperes a másodfokú költségeiket maguk viselik, míg az I.r. felperes helyett a fellebbezés illetéke az államot terheli. A beavatkozó részére a II.r. felperes 10.000 forint, a III.r. és a IV.r. felperes 5.000 - 5.000 forint másodfokú perköltség fizetésére köteles a törvényszék 49.Mf.634.993/2014/9. számú kiegészítő ítélete szerint.

Az I.r. felperes nem vagyoni kártérítésének jogalapját az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, a vonatkozó indokaival a másodfokú bíróság egyetértett. Helyesen értékelte a keresetben előterjesztett 4.000.000 forintos összeget eltúlzottnak, a perben feltárt tények, a beszerzett igazságügyi orvosszakértői vélemény, a felperes életkora, körülményei értékelésével helyes következtetésre jutott, a megállapított nem vagyoni kártérítés mértékével a másodfokú bíróság is egyetértett.

A II., III., és IV.r. felperések esetében a jogerős ítélet nem osztotta az elsőfokú bíróság által kifejtetteket. Érvelése szerint a családtagok nagykorúak, az I.r. felperes - ha maradványtünetekkel is - a balesetet követően felgyógyult, az átmeneti családi életben bekövetkezett zavar, illetőleg a feszült helyzet nem bizonyított, hogy tartós állapotot eredményezett, és azok a balesettel összefüggésben álltak. A felperések a perben egybehangzóan nyilatkoztak arról, hogy egy összetartó, egymásról gondoskodó család voltak, a másodfokú bíróság álláspontja szerint ebben az esetben az, hogy az I.r. felperest a baleset miatt meghatározott ideig gondozni kellett, illetőleg az ő feladatait a családtagoknak kellett végeznie, önmagában nem elegendő a nem vagyoni károsodás bizonyítékeként.

A keresetvesztesség lejárt összege, és az ezen jogcímen megállapított járadék tekintetében a másodfokú bíróság részletes indokát adta, hogy az elsőfokú bíróság döntését miért helyezte hatályon kívül.

A felperések felülvizsgálati kérelme a nem vagyoni kártérítés összegének felemelésére irányult, mivel az álláspontjuk szerint jogszabálysértően alacsony mértékben került meghatározásra. Az I.r. felperes 2.500.000 forintban, a II.r. felperes 1.000.000 forintban, míg a III. és a IV.r. felperes 250.000 - 250.000 forintban

határozták meg a nem vagyoni kártérítés iránti igényüket. Ezen túlmenően a felperesek a felülvizsgálati kérelmükben az elmaradt jövedelem és jövedelempótló járadék számítási módját illető kifogásaikat is előadták. Jogszabálysértésként az Mt. 174. §-ának (1) - (3) bekezdésének, valamint a Pp. 164. §-ának és 206. §-ának megsértését jelölték meg.

A felülvizsgálati hivatkozás szerint az I.r. felperesnek a 4.000.000 forintra és járulékaira vonatkozó igényét a sérülések jellege, valamint a betegállomány és a felgyógyulás időtartama, a gyógyíthatatlan maradványállapot, életvitelének, életminőségének tartós, állandó, hátrányos megváltozása, a sérülés elszenvedésekor betöltött életkora, illetőleg a forint gyors ütemű elértéktelenedése indokolta. Az 1.000.000 forint a jelenlegi bírói gyakorlat szerint nem arányos.

A felpereseknek nemcsak az I.r. felperes testi épsége sérülésével, egészségének romlásával felmerülő nehézségekkel kellett megküzdeniük, hanem a családfenntartó szerepének elvesztésével is.

A II.r. felperes részére első fokon megítélt 500.000 forint is rendkívül alacsony összeg. Három hónapig a II.r. felperes ápolta a férjét otthon, majd azt követően a családtagok felváltva tették ezt. A II.r. felperes elmondása szerint a létfenntartás biztosítása érdekében több, és másik munkát is vállalnia kellett. Korábban társasági életet éltek, a baleset óta a férje miatt távol tartják magukat az ismerősöktől, barátoktól. Elmondása szerint egy-két év is eltelt, mire rendbe jött a szexuális életük. A II.r. felperes állította azt is, hogy az I.r. felperes „iszogatni” kezdett. A PK. 48. számú Polgári Kollégiumi Állásfoglalásra is figyelemmel a nem vagyoni kártérítésre megalapozottan tarthat igényt.

A III. és a IV.r. felperes legalább 250.000 - 250.000 forint nem vagyoni kártérítésre tarthat igényt, mivel a biztonságos családi kötelekeik lazultak fel. Fiatal felnőttként a család fenntartásában, édesapjuk ápolásában, gondozásában jelentős szerepet kellett vállalniuk. Az édesapa baleset miatt kialakult alkoholproblémái, valamint édesanyjuk lelki támogatásában rájuk háruló nehézségek indokoltá teszik a nem vagyoni kártérítés iránti igény jogosságát.

Az alperes és a beavatkozó felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint megalapozott.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 275. §-ának (2) bekezdése értelmében a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatta felül.

Nincs helye felülvizsgálatnak a másodfokú bíróság hatályon kívül helyezésről rendelkező döntése ellen [Pp. 270. § (2) bekezdés, 273. § (2) bekezdés, EBH1996.43.]. Ebből következően a felülvizsgálati kérelemnek az elmaradt jövedelem és jövedelempótló járadék körében kifejtett érvelése a jelen eljárásban nem volt vizsgálat tárgyává

tehető.

A következőkes ítélezési gyakorlat szerint a nem vagyoni kártérítés megtérítésére irányuló kérelem elbírálásakor azt kell értékelni, hogy a sérelem hozzávetőleges ellentételezésére milyen mértékű vagyoni szolgáltatás nyújt körülbelül egyenértékű, másnemű kompenzációt a nehezített életvitelhez képest [BH1993.127., 34/1992. (VI.1.) AB határozat]. Ennek során a nem vagyoni kártérítés összege meghatározásakor figyelemmel kell lenni a káronszerzés tilalmára, a kellő mértéktartás elvén alapuló bírói gyakorlatra. A mérlegelésnél a sérelem által előállt konkrét, egyedileg megállapítható hátránynak és annak súlyának van jelentősége az 1992. évi XXII. törvény (régi Mt.) 177. §-ának (2) bekezdése helyes értelmezése szerint.

Az eljáró bíróságok a nem vagyoni kártérítés mértéke megállapításánál helytállóan vették figyelembe az összes körülményt, kiemelten az egészségkárosodás okozta hátrányokat, amelyek a korábban aktív életet élő I.r. felperes körülményeit jelentősen megváltoztatták. A felülvizsgálati kérelemben hivatkozottak, miszerint az I.r. felperesnél a családfenntartói szerep átmenetileg elveszett, egészségi állapota véglegesen megváltozott, és a „családi egység megbomlott” megállapítható volt, mindez az eljáró bíróságok által már értékelésre került, e körben jogszabálysértés megállapítására nem volt mód (Pp. 206. §). Az I.r. felperes életminőségét fizikálisan és pszichésen is érintő sérülés ellentételezéseként megállapított 1.000.000 forint nem vagyoni kártérítés mértéke megfelelt a jogszabályoknak, és az említett AB határozatban kifejtett jogelveknek figyelembe véve a baleset bekövetkezésekor értékviszonyokat is (2006. december 29.).

Téves jogi álláspontot fejtett ki a másodfokú bíróság a II., III., és IV.r. felperesek nem vagyoni kártérítés iránti igényének elbírálása során. Nem helytálló azon megállapítása, miszerint „a felperes a balesetet követően felgyógyult, az átmeneti családi életben bekövetkezett zavar, illetőleg feszült kapcsolatok nem bizonyított, hogy tartós állapotot eredményezett, és az a balesettel összefüggésben áll” (másodfokú ítélet, 9. oldal 1. bekezdés). Következésképpen az ítélezési gyakorlat ugyanis abban, hogy a munkavállaló egészségkárosodása esetén nem szükséges maradandó fogyatékoság (vagy állapot) kialakulása a nem vagyoni kártérítés megállapíthatóságához (Mfv.I.10.463/2013/10.).

Az eljárás során bizonyításra került, hogy a II.r. felperesnél férje balesete mind fizikálisan, mind pszichésen jelentős megterhelést jelentett. Az elsőfokú bíróság fejtette ki helytállóan, hogy a balesettel összefüggésben a II.r. felperesre többletfeladatok hárultak, a házastársak egymással való kapcsolata elnehezült, barátaik távol maradtak. Minderre figyelemmel pedig a II.r. felperes életminőségében is negatív változások álltak be. Mindezek kompenzálására az elsőfokú bíróság a káresemény bekövetkezésekor ár- és értékviszonyokra figyelemmel jogszabálysértés nélkül állapította meg a nem vagyoni kártérítés

összegét 500.000 forintban.

Ugyancsak az elsőfokú bíróság döntése helyes a III. és a IV.r. felperesek (gyermek) keresetét illetően. Mindkét felperes esetében igazságügyi pszichológus szakértő állapította meg, hogy az apjuk üzemi balesete pszichésen jelentősen megviselte őket, fiatal felnőttként állt elő életükben olyan negatív változás, amely lelki-sérülést is okozott náluk. Ebből következően pedig a 250.000 forintos nem vagyoni kártérítési igény - a balesetkori ár- és értékviszonyokra figyelemmel - nem volt eltúlzottnak tekinthető.

A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős részítéletet az I.r. felperesre vonatkozóan megállapított nem vagyoni kártérítés mértékét illetően hatályában fenntartotta [Pp. 275. § (3) bekezdés], míg a II., III., és IV.r. felperes tekintetében a jogerős részítéleti döntést hatályon kívül helyezte, és e körben az elsőfokú bíróság által megítélt összeget helybenhagyta [Pp. 275. § (4) bekezdés].

Az alperes perköltség fizetési kötelezettsége a Pp. 78. §-ának (1) bekezdésén alapul.

A fellebbezési eljárásban részben pervesztes felperesek illetékfizetési kötelezettsége az adott ügyben irányadó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § és 14. §-án alapul.

Az I.r. felperest a munkavállalói költségkedvezményére tekintettel illetékfizetés nem terheli.

A felülvizsgálati eljárásban az alperesnek, illetve a beavatkozónak igazolt költsége nem merült fel, ezért a Kúria a Pp. 79. § (1) bekezdés alapján e körben a határozathozatalt mellőzte.

A felülvizsgálati eljárásban a II.r. felperes, illetve az alperes köteles az illetéket megfizetni - a pervesztesség arányának megfelelően - a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § és 14. §-a szerint.

Budapest, 2015. november 25.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Hajdu Edit s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

Nné

tisztviselő